

Kultur med i **VÄLFÄRDSBERÄTTELSENA**

Vad?

VIKTIG DEL AV VÄLFÄRDEN ATT KUNNA NJUTA AV KULTUR

Kultur är en del av en välmående kommuns mål och verksamhet. Genom olika förvaltningsområdens grundläggande arbete främjas välfärd, och kultur hör också till en del av detta arbete. Var och en borde ha rätt och en likvärdig möjlighet till att själv göra konst och delta i kulturverksamhet.

I många kommuners strategier beaktas kultur som en välfärdsfaktor i kommunen. Även i välfärdsberättelserna bör man granska kommuninvånarnas välfärd ur kulturtjänsternas perspektiv.

Hur?

KULTUR SOM KOMMUNENS STYRKA

Gör kulturen synlig i välfärdsberättelsen. Välfärdsberättelsen är ett lagstadgat redskap för kommunens välfärdsledning. Den fungerar som ett redskap för strategiskt arbete och för den årliga kommunplaneringen och uppföljningen av den. Berättelsen bereds en gång per fullmäktigeperiod och uppdateras årligen som en del av kommunplaneringen. Välfärdsberättelsen är en komprimerad beskrivning av den välfärdsolitik som genomförs i kommunen jämte ledningsbesluten.

I många kommuner ses kulturtjänster som kommunens styrka och de är ofta tjänster som invånarna är nöjda med. Kulturtjänsterna i kommunerna är framför allt källor till bildning, andlig utveckling, livslångt lärande och utveckling av medborgarfärdigheter.

Varför?

KULTUREN SYNS INTE ÄNNU I FRÄMJANDET AV VÄLFÄRDEN

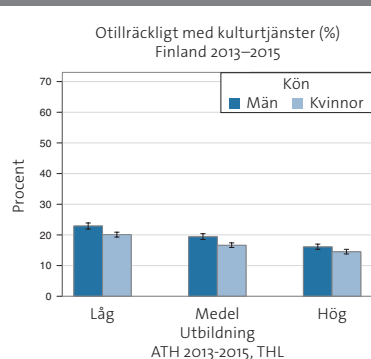
Kulturens roll i välfärdsberättelserna är förhållandevis liten i de flesta städer. Ofta varierar det hur mycket kulturell verksamhet beaktas och till viss del söker den fortfarande sin form.

Även om det redan finns gott om undersökningar som tyder på att konst och kultur har inverkan på välfärden, finns det inte samma slags nyckeltal eller indikatorer för sambandet mellan kulturell verksamhet och välfärd som för till exempel social- och hälsovårdstjänster. Det innebär att det nästan helt saknas redogörelser för den kulturella verksamhetens inverkan på välfärden.

Via kulturell verksamhet erbjuds stimulans, rekreation och upplevelser. Den kulturella verksamheten har också en roll i att utveckla och upprätthålla trivsamma och bra boendemiljöer och för stadens dragningskraft. Viktiga mål för kulturtjänsterna är att stärka identitet och främja delaktighet.

Konst och kultur ses som källor till tillväxt och livslångt lärande. Med hjälp av konst och kultur kan man rehabilitera dem som redan har problem och förebygga exempelvis marginalisering. Det är viktigt att alla har en likvärdig möjlighet att utöva konst.

Kommunen ska inspirera till försök och vara med och ge idéer och få fram nya aktörer som vill vara med och producera kultur.

Kulturtjänsterna når inte alla.

YTTERLIGARE INFORMATION

Exempel från kommunernas välfärdsberättelser:

www.thl.fi/hyvinvointikertomus/kulttuuri

Ruusuvirta M (2015)
Kulttuuri kaupunkien hyvinvointikertomuksissa.
Kulturpolitiska forskningscentret Cupore.

STM (2015) Taiteesta ja kulttuurista hyvinvointia. Slutrapport för verksamhetsprogrammet 2010–2014
<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-00-3578-5>

KULTURVERKSAMHETENS NYCKELTAL MED I BERÄTTELSENA

I välfärdsberättelserna kan exempelvis följande behandlas (se mer på webbplatsen):

- Användare av bibliotekskort/1 000 invånare i olika åldersklasser
- Antalet deltagare i bibliotekstillställningar/1 000 invånare
- Belåtenhet med bibliotekstjänster
- Antal barn i grundläggande utbildning som museipedagogen når
- Andel barn och unga som får grundundervisning i konst
- Användningsgrad för kulturtjänster
- Kulturtjänsternas upplevda tillräcklighet enligt socioekonomisk ställning
- Belåtenhet med kulturtjänster
- Medborgarinstitut användare enligt åldersgrupp
- Antal utdelade understöd

EXEMPEL PÅ MÅL OCH ÅTGÄRDER

- Kulturfadder för att minska marginalisering och ensamhet. (Lahtis välfärdsberättelse 2012)
- I Rovaniemis välfärdsberättelse (2013–2016) var en åtgärd i målet "Kultur som främjar välfärd och delaktighet" att öka tillgängligheten till kulturtjänster som riktar sig till äldre.
- Kulturenheten ingår nio serviceavtal med föreningar för att producera kulturtjänster som riktade välfärdstjänster för stadsborna. (Salos välfärdsbokföring 2014)
- I Birkalands regionala kulturvälfärdsplan rekommenderas för första gången i Finland att alla ska delta i konst och kultur i minst 100 minuter i veckan. (Birkalands regionala kulturvälfärdsplan 2017)

IDÉER TILL VÄLFÄRDSBERÄTTELSENA

Det behövs inte alltid dyra element; en välvårdad park kan fungera bra som plats för den lokala körens sommarkonserter eller för en konstkurs. I museet kan det ordnas saker; lek, sång, Pop up-restaurangdag eller släktföreningsmöten. Kultur kan vara en del av vårdarbetet!

- Kulturindikatorer enligt kön och socioekonomisk ställning i tjänsten Terveystemme <http://terveytemme.fi/ath/2013-2015/hyvinvointi.html>
- I Kuopio sammanställdes kultur- och konstverksamhet som främjar välfärd i Kulttuuriin aktivointisuunnitelma (aktiveringsplan för kultur), som det är meningen att ska bli en del av välfärdsberättelsen. <https://www.kuopio.fi/web/kulttuuri-ja-kirjasto/kulttuuriin-aktivointi>
- Se idéer på verksamhetssätt i Innobyn <https://www.innokyla.fi/web/verkosto1195361/toimintamallit-ja-kaytannot-jakoon->

TACK

Kirsi Lajunen Centret för konstfrämjande
Ditte Winqvist Finlands Kommunförbund
Minna Ruusuvirta Jyväskylä universitet
Hannu Ahlstedt Jämsä stad
Jonna Forsman Kuopio stad
Anna-Mari Rosenlöf Åbo yrkeshögskola

KONTAKTUPPGIFTER

Tapani Kauppinen Utvecklingschef
Nella Savolainen Specialsakkunnig
fornamn.efternamn@thl.fi

Institutet för hälsa och välfärd THL
www.thl.fi • twitter.com/THLorg • facebook.com/thl.fi

INSTITUTET FÖR
HÄLSA OCH VÄLFÄRD

